

Granskning av Handboksförslagets ordning för konfirmation

BERTIL GÖRANZON

»Det faktum att konfirmanderna är närvarande och vill ta emot det Gud ger i bön om Ande och i mässan, gör att de inte behöver ställas inför en fråga, tagen på allvar, som de ännu inte är färdiga att besvara», skriver författaren, komminister i Falkenberg, i sin granskning av det nya Handboksförslagets ordning för konfirmation.

I DET NYA HANDBOKSFÖRSLAGET (HBF) finns, förstås, också en översyn och revision av ordningen för konfirmation. Placerar man denna invid den nuvarande kyrkohandbokens (HB) ordning inser man snart att revisionen, främst vad avser själva strukturen, måste beskrivas som mycket varsam. Här möter vi inget av den omflyttning av moment som är så påfal-

lande i förslaget till ny ordning för dop. Det finns dock en del, främst innehållsliga, förändringar att lyfta fram och kommentera.

Strukturering

Även konfirmationen har utrustats med den inledningsstruktur som i HBF är gemensam för de fyra s.k. kyrkliga handlingarna: *klock-*

lägg från Skriften, att Gud är för mig, precis så dålig och risig som jag är i min ynkedom. Det är i denna situation som den s.k. objektiva försoningen visar sin hållfasthet» (s. 124).

Omkastade perspektiv

De frågor som jag har berört är naturligtvis allt annat än enkla. Vi har alla anledning att nalkas dem med en stor portion ödmjukhet. Men jag kan ändå inte undgå att förundras över att det med den subjektiva försoningsläran inte blir Jesu offer, utan Guds kärlek i största allmänhet, som är att betrakta som försonande. I stället för att vara ett uttryck för Guds kärlek blir alltså korset (i alla fall i Sofia Camnerins tappning) till en symbol för denna kärleks motsats – människans ondska! Därmed får Jesu korsfästelse en radikalt anorlunda innebörd än i den rosenianska teo-

login, och kan för Camnerin inte ens beskrivas som ett segertecken (s. 93).

Inte heller här utesluter förstås perspektiven varandra. Den objektiva försoningsläran inbegriper ju ett antal av perspektiven från den subjektiva. Men att Jesu död är att betrakta som en *offerdöd* måste ändå ses som en central del av den bibliska uppenbarelsen. Som Johannes formulerar det hela: »Kärleken består inte i att vi har älskat Gud utan i att han har älskat oss och sänt sin Son *till försoning för våra synder*» (1 Joh. 4:10, min kursivering).

Källor:

Försoning behövs av Sofia Camnerin och Arne Fritzson. Verbum, 2012.

Korsets mysterium av Agne Nordlander. EFS-förlaget, 1982.

ringning – musik – samlingsord – psalm. Handboksgruppen motiverar detta: »Att börja gudstjänsten direkt med en fast text som förklarar den kyrkliga handlingens teologiska innebörd kan däremot snarast skapa avstånd, inte minst med tanke på att många av dem som samlats till dessa gudstjänster sällan annars går i gudstjänst och att gudstjänstsammanhanget (eller vad en gudstjänst är) inte är självklart.» (Förklaringar till förslag Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del 1, sid. 101). En rent generell synpunkt i sammanhanget är att man prioriterar detta på bekostnad av den högtidlighet i anslaget till resp. kyrklig handling som finns i nuvarande HB.

Efter psalmen kommer momentet *inledningsord och inledningsbön*. Om man till detta tillfogar vad som både kan och måste sägas av informativ karaktär redan innan klockringningen, riskerar man att få tre moment (Det som sägs före klockringningen – *samlingsord* – *inledningsord*) som egentligen kommer att uttrycka ungefär samma sak, särskilt med hänsyn tagen till att alla tre kan formuleras med »andra» ord. Här gäller det att hålla isär vad som är vad.

Behovet av att finna en gemensam inledande struktur som kunnat läggas över samtliga fyra kyrkliga handlingar är tydlig. Man får dock vara tacksam över att denna strukturella iver inte drivit handboksgruppen att arbeta fram en sjungen förbön vid konfirmation, på motsvarande sätt som man tydligen ansett vara angeläget vid dop.

Redovisning = predikan?

Det som i HB kallats redovisning får nu heta *predikan*, vilken enligt anvisningarna skall gestaltas av konfirmanderna med hjälp av präst och andra ledare, till exempel med drama och musik. Det finns ingen anledning att sörja över att den kamerala termen »redovisning»

TILL SALU

SPT samtl årg (1959-2012).

59-69 500:-, 70-79 450:-, 80-89 400:-, 90-99 350:-, 00-12 300:- eller 1500:- för alla.

Sv Kyrkans Årsbok 1921-1940 250:-.

STUDIEBIBELN NT 5 vol. 1978-83.

Fint skick. 1500:-.

Priser enl ovan eller högstbjudande.

Frakt tillkommer.

elisabethah@glocalnet.net

nu lyfts ut ur konfirmationssammanhanget. Det som dröjer kvar är dock den innehållsliga tanken att konfirmanderna i någon form har att redovisa för föräldrar och närstående vad man ägnat konfirmationstiden åt.

Självfallet bör man instämma i handboksgruppens ambition, att i samstämmighet med bl.a. *Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete* ställa konfirmanden i centrum. Frågan är dock om det ska ske som ett »presterande subjekt» eller ett för Guds handlande »mottagande objekt»? Hur detta moment än utformas löper man en stor risk att i kyrkan bekräfta det som dessa ungdomar troligen levtt med under hela sin uppväxt: vissa av dem är mer begåvade och kreativa än andra. Är detta verkligen vår kallelse? Är det inte snarare att understryka att alla dessa 14–15-åringar som vi får förmånen att följa, tar emot det Gud vill ge på samma villkor, trots deras sinsemellan varierande förutsättningar och slippa uppleva att en av konfirmanderna frågar: »Om vi ska spela ett drama kan väl jag få vara ett träd?»

Borttagen fråga

Den förändring som kanske kommer att väcka mest diskussion är att alternativet

SPT årg. 1959–2008

bortskänkes av prästänka.

Tel. 033-261016 el. 0739-237327.

med en fråga till konfirmanderna efter trosbekännelsen inte finns kvar. I volymen med förklaringar (ibid. s. 112) motiveras detta så: »Denna fråga finns inte med i kyrkohandboksförslaget och avvägningen har handlat om att konfirmandernas trosreflektion och vilja att konfirmeras och sändas vidare kommer till uttryck på andra sätt i gudstjänsten...» Ja, kanske är, när konfirmationsleden på många håll upprätthålls av en tydlig minoritet, bara det faktum att de är där ett nog tydligt uttryck för detta.

Här kan man applicera den distinktion som Markus Hagberg gör i sin artikel »Doppraxis – en fråga om kyrkosyn» i SPT 13/2013. Artikeln är en kommentar till Marco Aldéns »Låt oss tala om barnvälsignelse» i det föregående numret. Hagberg skriver: »Svenska kyrkans uppdrag är att vara kyrka för folket, inte för en viss del, en rest, utan alla de som vill.» Att hävda att en fråga bör ställas till konfirmanderna, en allvarligt menad fråga och inte med ett i förväg inövat klämmigt »JA!», torde vara att mena att konfirmationen endast är till för de ungdomar som är beredda att utgöra en del av den »rest» som Aldén, i ovan nämnda artikel och i anknytning till Martin Thorntons pastoralteologi, framhåller.

Personligen lutar jag mer åt att den generösa doppraxis som Hagberg förespråkar också är relevant i konfirmationssammanhanget. I ett fungerade konfirmationsarbete där konfirmander går vidare som unga ledare, inte bara under ett utan kanske flera år, finns alla möjligheter för dessa att både djupna och

växa i sin tro och sitt kristna liv. Ett väl genomfört konfirmandarbete är förmodligen en av nycklarna till att vi i framtiden får föräldrar som på ett medvetet sätt efterfrågar dop för sina barn. »Vill man vara katolik, då måste man också i någon mening vara liberal», skriver Hagberg. Jag är böjd att hålla med, vilket skulle innebära att det faktum att konfirmanderna är närvarande och vill ta emot det Gud ger i bön om Ande och i mässan, gör att de inte behöver ställas inför en fråga, tagen på allvar, som de ännu inte är färdiga att besvara.

Innehållsligt är formuleringar i Inledningsord/Inledning, bön och förbön jämförbara mellan HB och HBF. Eftersom språket definitivt inte är 15-åringens finns det all anledning att använda sig av möjligheten att, särskilt i bönerna, använda andra ordval som konfirmanderna ges möjlighet att påverka.

Så ett par avslutande kommentarer: I sin artikel »Förslaget till ny dopordning» (SPT nr 5/2013) avseende handpåläggningen i anslutning till dophandlingen, skriver Kjell Petersson: »Jag skulle önska att detta moment byggdes ut med en anvisning om att invigd olja får användas». Enligt min mening hade det varit välkommet med motsvarande möjlighet även i konfirmationsordningen.

Då flera moment är fakultativa och ytterligare andra kan formuleras fritt, och då »förkunnelsen (kan) återkomma vid flera tillfällen i gudstjänsten och på det sättet prägla gudstjänsten» (Förklaringar till förslag Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, del 1, sid. 112) kommer det, om förslaget går igenom, även i fortsättningen att finnas goda möjligheter att utforma konfirmationsordningen efter lokala förutsättningar. Om det är av godo kan nog diskuteras, men i nuläget kanske det måste anses som nödvändigt.

